

**BOOKA.**

Knjiga **199**

MAGDALENA BLAŽEVIĆ  
**SEZONA BERBE**

© Magdalena Blažević, 2023.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

**BOOKA**

11000 Beograd, Cara Dušana 68

office@booka.in

**www.booka.rs**

IZVRŠNA UREDNICA

Sanja Bogićević

KOREKTURA

Booka

PRELOM

Bodin Jovanović

NASLOVNA ILUSTRACIJA

Monika Meglič

DIZAJN KORICA

Diana Adili

ŠTAMPA

DMD štamparija

Beograd, 2023.

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti  
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez  
pismene saglasnosti izdavača.

MAGDALENA BLAŽEVIĆ  
**SEZONA BERBE**

*Marijani*

*Istina je, carstvo je bolesno, i, što je još gore, nastoji se priviknuti na vlastite rane. Cilj je mojih izviđanja sljedeći: proučavajući tragove sreće, koji se još uvijek daju nazreti, mjerim njezin manjak. Želiš li znati kolik je mrak koji te okružuje, moraš samo oštriti vid na dalekim slabašnim sujetlima.<sup>1</sup>*

— Italo Calvino, *Nevidljivi gradovi*

<sup>1</sup> Italo Calvino, *Nevidljivi gradovi*, prev. Tatjana Peruško, Ceres, Zagreb, 1998, str. 49.

**I**

**UNA**

Dok sam putovala osjećala sam ushit, kao da sam ti svakim prijeđenim kilometrom bliže. Kroz otvorene prozore auta puhao je vruć vjetar, a Joanna Kulig je po stoti put pjevala „Dwa serduszka“<sup>2</sup>.

Predjeli i mirisi su se mijenjali – strmo stijenje nad tirkiznom rijekom i kamena brda prošarana kržljivim četinjačama prešli su u beskrajne ravnice, zelene i žute, omeđene podivljanim topolama i bagremom. Cesta je postajala pustijom, krajolik raskošnijim.

Umjesto u slijepu ulicu svijeta zalutala sam u bajku.

Samo ti odavde mogu ispričati priču.

Već sam s glavne ceste vidjela oronulu zgradu željezničke stanice, sive betonske zgrade i nekoliko visokih ruševina što strše iz betona kao što iz zemlje strše oboljela suha stabla. Jedna munara i dva crkvena tornja.

<sup>2</sup> Poljska narodna pjesma koju u filmu *Hladni rat* Pawela Pawlikowskog izvodi Joanna Kulig.

Skrenula sam prema gradu i ugledala kako se na zahrđaloj ploči klati natpis:

Dobro došli u Desu.

Zrak je treperio, pod suncem bliještale žarke boje zmajeva što su lebdjeli nad gradom. Spustio si glavu do moje, ali ti je glas iščeznuo u žamoru i povicima. Prostrujao je pored mog uha kao dašak toplog vjetra, trenutak prije nego što si me kriomice poljubio u kosu. Ni danas ne znam što si mi rekao. Nisam se usudila okrenuti se za tobom. Stajala sam nepomično i gledala ispred sebe kao da me se ljubavna drama uopće ne tiče, a ipak, krajičkom oka sam kroz gužvu na ulici vidjela da odlaziš i da njezina glava seže do tvog ramena.

Umor mi sklapa oči, a iz mraka još uvijek čujem grebanje. Miševe nisam vidjela, ali sam ipak ispred ulaznih vrata počela ostavljati hranu za mačke. Divlje su i osjećaju da zazirem od njih pa se i ne trude umiljavati. Preko dana ostavljam otvorena vrata, slobodno ulaze unutra i odmaraju se na prostirci na verandi, a pred noć same izlaze napolje.



U sobi je svjetlo tiho i meko. Lampa koju si mi darovao gori cijelu noć.

Plava ptica sred žute staklene šume.

Pogled na selo potpuno me obeshrabrio. Ne znam ni postoji li. Šuma je podivljala, spustila se odozgo u dvorišta i zaposjela ih kao da je vratila davno oteto vlasništvo, ušla je u ruševne kuće, krošnjama probila krovove i umjesto ljudi procvjetala na prozorima.

Naša kuća je ostala cijela. Kažem naša, iako tu više nema nikoga osim mene. Ugledala sam je s ceste, zaustavila auto i sa suvozačevog sjedišta uzela fotoaparat. Izašla sam napolje i osjetila vjetar na mokrim leđima.

Na fotografiji ljeto titra u vrhovima krošanja kao u jagodicama kad dodirnu tvoj zatiljak. Mirisalo je toplo, na kamilicu što se kao korov proširila posvuda.

Stajao si pored mene u tišini, golu kožu nam je zasuo cvjetni prah.

Ljubavi moja! Toliko je toga za vidjeti – cesta iz čijih pukotina izrastaju modre cikorije, bunari zeleni od mahovine, zahrđale česme nad koritima, niske drvene ograde, grmovi ocvalih perunika.

Samo ljudi nema.

Možda ćeš, ako zađeš duboko u selo, naići na starce što su se kao stoljetna stabla ukorijenili na svojoj zemlji, ogrubjeli i podivljali od samoće. Ovdje se odavno upisuje samo broj umrlih.

Preplavio me žal. Taj me osjećaj rijetko napušta, osjećam ga i prema stvarima koje trebaju doći, koje

su neizvjesne. Osjetila sam ga i kad sam srela tebe. Pružio si mi ruku i rekao svoje ime.

Znala sam da je to naš početak.

Jurio je prema svom kraju.

– Nekome si ispala iz priče, stare barem stotinu godina, samo da bih te ja našao.

Iz galerije smo izašli na ulicu – iza nas su se gasila svjetla, gorjele su još samo izložene lampe. Tiha ljetna noć u kojoj odjekuju moje potpetice. Hotel je bio blizu, nekoliko ulica dalje, zato smo hodali polako, jedno uz drugo. Govorio si o crnom pustinjском staklu i arapskim nomadima što su ga stvorili slučajno, paleći noću vatru na pijesku.

Zastajali smo okrenuti jedno prema drugome – lice ti je gorjelo, a ja sam gledala u tvoje zube što se zarijavaju u moja bedra.

U liftu si stajao preblizu, mogla sam ti osjetiti dah. Svjetlo iznad nas je zujalo, bacalo nam na lica crne sjene. Iz tvojih se očiju po meni prolijevao med. Uhvatio si me za ruku, privukao je ustima i poljubio vrške prstiju.

Vrata lifta su se otvorila.

Stajao si i gledao kako odlazim niz hodnik, a ja sam se pred vratima sobe okrenula i mahnula ti prije nego što sam ušla. Unutra je bilo hladno, ali nisam ugasila klimu, izula sam se i u haljini legla u krevet. Navukla sam pokrivač preko glave i tada je moje tijelo po prvi puta u postelji potražilo tvoje.

Usred noći me probudilo kucanje. Ustala sam iz kreveta obuzeta srećom i panikom. Najprije sam naslonila uho na vrata kao da ću te čuti kako stojiš s druge strane, ali kad sam otvorila nije te bilo. Stajala sam bosa nasred hodnika i uzaludno čekala da se odnekud pojaviš. Vratila sam se u sobu i provjerila telefon. Dva sata iza ponoći. Obuzela me bezrazložna ljutnja i razočarenje. Upalila sam svjetlo, skinula zgužvanu haljinu i istuširala se. Do svitanja sam čitala *Nevidljive gradove*.

Uljetni dan napuštena se mjesta doimaju spokojno.

Da bi pronašao mrak, moraš zariti kramp duboko u zemlju.

Po sredini puta što s ceste vodi prema kući izrasli su trava i poljski kukolj. Uzmeš li pupoljak u ruku osjetit ćeš oštre dlačice što kao bodlje štite svilene ružičaste latice. Tuda nitko odavno ne prolazi. Kapija godinama stoji rastvorena, oljuštena i zahrđala, potpuno je srasla u zemlju i predala se živičnjaku. Parkirala sam na dnu dvorišta uz livadu što ga dijeli od voćnjaka. Trava i poljsko cvijeće sežu mi do pojasa, puni su cvrčaka i velikih zelenih skakavaca što se hvataju za tkaninu haljine.

Na dlanovima vršci slakoperke, mišjeg repka, pirike.

Iz pukotina na betonu ispred kuće izrasle su kadi-fe i neven. Vjetar raznosi sjeme posvuda pa niču na mjestima gdje ih najmanje očekuješ. Dvorište, kuća

i šupa izgledaju mnogo manji nego što ih se sjećam, jedino cvijeće i stabla izgledaju neukrotivo.

Od staklenika uz kuću je ostao zahrđali željezni kostur, prljava polupana stakla, a iznutra šiprag i divlje cvijeće.

Stala sam uz nezastrt kuhinjski prozor i provirila unutra – veliki ovalni stol prekriven bijelim platnom i na njemu okačeni, naopačke okrenuti stolci, pored sudopera na stalku za sušenje nekoliko tanjura i šalice, na prozorskoj dasci keramička vaza s plastičnim, prašnjavim cvijećem. Srce mi je lupalo pa sam kratko sjela ispod odrine na drvenu klupu. Odatle sam vidjela kako se uz donji zid kuće do krova uspuzao bršljan i opkolio stari panj sa zarivenom sjekirom, vrata šupe i ogradu što kuću odvaja od potoka. Zaobišao je samo grm bljedoružičastih ruža, onih velikih i mirisnih što im latice opadaju od lahora. Odozgo su, s vinove loze, po meni padali crno trunje i mravi.

Iz torbe sam izvadila ključ od kuće koji sam čuvala više kao uspomenu, nego kao stvar koja će mi jednom zatrebati. U prvi mah sam pomislila da je netko promijenio bravu ili cijela vrata, ali kad mi se ruka umirila ključ je kliznuo, brava škljocnula.

U verandi je vladao tihi mrak sve dok nisam razmaknula zastore i otvorila prozor i tad se začulo mah-nito lepetanje krilima. Ptice su zakričale, udarale su tijelima o zidove prosuvši iz krila trulu prašinu. Izašla sam napolje jer sam se bojala da će se neka od njih

zaletjeti u mene. Čekala sam da se buka smiri i da nađu izlaz iz verande. Ne znam kako su ušle unutra, možda su negdje pod krovom pronašle prolaz. S prozora su odletjele na stablo oraha.

Sigurna sam da nikad nisi vidio tako visoko stablo. Ne pokušavaj mu pogledom potražiti vrh, vidi se tek kad se popneš na šumski obronak. Odatle je kuća pored stabla sićušna. Sjedila sam tamo i promatrala kako se nebo zaodijeva u korotno ruho i baca na selo sjenu, onu koja tvoju zelenu preobražava u sivu. Čekala sam da zagrmi i da me u golo rame udari prva kapljica i tek onda potrčala kući. Platnenu vrećicu s cvjetovima bilja uvijek stavljam u plastičnu da ne povuku vlagu. Pred vratima sam već bila potpuno mokra, popela sam se na sprat i najprije cvjetove rasula po stolnjaku prostrtom na podu u praznoj sobi, potom se na podestu izula i skinula. U sobi sam otvorila prozor i legla pod pokrivač. Kiša je udarala o prozorsku dasku i do mog su lica dopirale sitne vodene čestice. Podigla sam ruke i osjetila tvoj jezik, jedva da je dodirivao moj pazuh, dlačice što su tek izbile, tanke i svijetle. Spustio si se na moje grudi i grizao bradavice tek toliko da mi se tijelo izvije. Na mom je stomaku bila tvoja kosa, hladna i mirisna kao pokisle latice vještice lijeske, jezik na najnježnijim dijelovima tijela.

Pod tobom sam kao kuća pod orahom.

Voliš moć koju imaš nada mnom – zastajao si i odlagao zadovoljstvo sve dok naše žile nisu nabubri-  
le kao korijenje što je iz zemlje isisalo svu vodu. Na

jezicima i prstima slanoća. Glatki smo i skliski, dvije crvenperke uvijek usmjerene na osamljena i mračna mjesta. Bacila sam pokrivač na pod, tijelo mi je bilo znojno i crveno. Dugo sam ležala okrenuta prozoru. Pljusak nije slabio, kiša i nebo bili su iste boje. Svježina mi je podizala dlačice na tijelu, ugodna i bolna kao tvoj glas.

– Ti si plava ptica. Netko te je stvorio samo za mene.

Na policama kredenca pronašla sam ptičja gnijezda i nisam znala što da učinim s njima i naposljetku sam ih odnijela pod orah. Iznad mene je crna krošnja pjevala horskim jekom.

U kući je vladao težak, opipljiv mrak.

Zatvorim li oči, zapjevat će.

„Nina, nana, moje janje malo,  
Janje malo u travi zaspalo,  
Pokrilo se djetelinom travom,  
A po glavi svilenom maramom.“

Razmaknula sam zastore u dnevnom boravku i pustila svjetlo unutra. Škripa vrata i svježi zrak naprasno su probudili kuću, čuo se cijuk miševa i topot nožica, mumljanje i kuckanje. Bilo me je strah i neprestano sam se osvrkala, naglas ohrabivala. Uključila sam u struju frižider i perilicu za rublje. Vode nije bilo pa sam odvrnula ventil u šahtu pored kuće. U cijevima je hukalo kao u pretis loncu i činilo se da bi kuća uskoro mogla eksplodirati. Izašla sam napolje

i sačekala da voda istjera zrak iz cijevi. Iz slavina je tekla smeđa, muljevita voda. Ostavila sam otvorene obje u kupaonici i onu u kuhinji dok iz njih nije poteklo bistro. Iz auta sam iznijela stvari i ostavila ih u hodniku ispod stepenica jer je tamo najhladnije. Preda mnom je bilo mnogo posla. Uspjela sam skinuti zavjese i oprati prozore, a sumrak se već počeo zgušnjavati. Pomaknula sam stol i fotelju i zamotala tepih. Mjesto na podu gdje je parket bio svjetliji i drugačiji od ostatka, pod svjetlom je bliještalo kao lokva nasred puta. Spustila sam ruke i prstima pokupila prašinu s laka.

Dok sam zatvarala prozore, nigdje okolo nisam mogla vidjeti upaljeno svjetlo. Mrkli mrak. Svjetlo je prvo čega nestane kad ljudi odu. Kuća me neprestano podsjećala na to da je živa i bilo me je strah tu prenoćiti, a u sobe se još nisam bila ni popela jer je sijalica u stubištu pregorjela i nisam znala što me gore moglo dočekati pa sam odlučila prespavati u autu.

Kosa mi je bila kruta od prašine, ruke smežurane i suhe. U torbu sam ubacila kozmetiku i u kući ugasila svjetla, ostavila sam upaljeno samo ono iznad ulaznih vrata. Zaključala sam se u auto i svezala kosu. Skinula sam ostatke šminke, lice i ruke namazala kremom. Tek sam tada osjetila glad i u ruksaku što je ostao u autu pronašla energetska pločicu i sok.

Spustila sam sjedalo i osjetila kako mi od umora bridi cijelo tijelo, pokrila sam se i poznati miris me umirio. Bilo je ugodno sakriti se i sklupčati u malom

prostoru. Iz polja se čuo lavež divljih pasa, iz šume zavijanje vukova.

Nisam dugo mogla zaspati, okrenula sam se na leđa da kroz stakleni krov promatram zvijezde, ali ovdje su i ljetne noći svježije. Napolju je bilo vlažno, po krovu je pala rosa i zamutila pogled. Možda je pod kapljicama nebo bilo i ljepše. Takvo ne možeš vidjeti u svom gradu zbog velikih svjetlećih reklama i ulične rasvjete. Željela sam znati što radiš u tom trenutku i vidiš li s balkona isti prizor kao ja. Mislila sam o njezinim rukama što se spuštaju na tvoja ramena, kao onda na ulici. Stajao si nepomično jer si znao da vas vidim. Vikala sam da te ostavi na miru, da si sada samo moj. Spustila sam se niz ulicu stisnutog grla, na oči su navrle suze. Nisam znala trebam li skrenuti lijevo ili desno, zastala sam i naposljetku ušla u prvi haustor koji je bio otvoren. Stajala sam tamo zatvorenih očiju i čekala da se bubnjanje u grudima smiri, da stisak u grlu popusti. Ruke su mi bile znojne i drhtale su pa sam ih sputala džepovima na haljini. U haustoru je bilo tiho, mirisalo je na prašinu i hladni podrumski zrak. Izvadila sam telefon iz torbe i u Google Maps upisala adresu iznajmljenog stana. Znala sam da mora biti blizu, ali najednom su mi se sve ulice učinile istima.

Ići pravo pa skrenuti desno.

Ulica je bila duga, s obje strane niske stare zgrade s prozorima zatvorenih škura i malim terasama na kojima je dovoljno mjesta za jedan stolac. Na prvi pogled



doima se da tu nitko ne živi, ali na svim ogradama su postavljene saksije s cvijećem. Pokušala sam zapamtiti nazive ulica, restorana i kafića, napravila sam nekoliko fotografija, ali nisam se mogla usredotočiti.

Stigli ste. Vaše odredište je s desne strane.

Odahnula sam kad sam se spustila stepenicama prema stanu. Ušla sam i naslonila se na vrata. Boljelo me cijelo tijelo, uhvatila blaga vrtoglavica. Postalo je stvarno – uskoro ćeš stajati pored mene i smjet ću te dodirnuti. Svaki dio tebe. Osjetila sam tvoju blizinu i čula kako se okreće ključ u bravi.

Nitko ne može do nas.

Znat ću da dolaziš kad jedna od jablanovih sjena uz cestu bude tvoja. Krevet sam privukla prozoru tako da cestu i put što vodi kući vidim navečer kad liježem i ujutro kad se budim.

Svidjela bi ti se soba u potkrovlju pod drvenim gredama i niskim krovom. Bila je majčina i u njoj su samo krevet, ormar i stolac. Preko njega je bila prebačena haljina, prašnjava i ukočena kao mrtvac. Bacila sam je jer je već bila natrula i pranjem bi se potpuno raspala. One iz ormara sam oprala, pristaju mi kao da su krojene za moje tijelo. Dobro ga pamtiš, otkako si ga prvi put osjetio pod prstima. Osvrnuo si se prije toga. Dvije mlade djevojke u kafeu nisu podizale poglede sa svojih laptopa. Privukao si svoj stolac mojem i spustio ruke na struk pa na bokove. Pronašao si preklop na haljini. Koža ti je bila toplija od moje, prsti nježni i spori. Zavukli su se ispod ruba gaćica, tamo gdje sam bila mokra. Drugom si rukom uhvatio moju glavu i poljubio me u usta. Najprije kao da ljubiš

dijete u čelo, a onda sam osjetila tvoj jezik u ustima. Bili smo sigurni da se poznamo oduvijek.

Zazvonio je telefon.

Na trenutak si zadržao ruke na mojim koljenima gledajući u pod pa se odmaknuo. Dok si razgovarao ja sam se pretvarala da nešto tražim u torbi. Izvukla sam ogledalo i okrenula ti leđa.

Morao si poći.

– Vidjet ćemo se sutra.

Već sam legla, iako još nije vrijeme za spavanje. Na prozor sam postavila mrežicu i sada ga mogu držati otvorenim cijelu noć jer se ne mogu riješiti prašine ma koliko čistila. Osim toga, ptice s oraha i dalje hrle na otvorene prozore i pokušavaju se vratiti u kuću. Tek ovako kad otvorim staklenku s melemom u sobi prevlada miris cvjetova gospine trave. Prije spavanja melemom premažem cijelo tijelo. Koža mi je već napukla od čežnje i od naglih bi se pokreta mogla sasuti u komadiće kao ona šalica na kuhinjskim pločicama. Ti si kleknuo ispred mene i počeo skupljati krhotine na dlan, najprije velike pa onda sitne, one koje se najpodmuklije zariju u kožu. Sagnula sam se i prstima uronila u tvoju kosu. Vikao si da se ne mičem, da ću porezati stopala. Prsti su mi mirisali na suho cvijeće na podu u sobi. Tamo liježem i nestajem u tvojoj kosi. Na sredini se rastvaram. Pod mojim tijelom se suho cvijeće mrviti.

Premazano tijelo zamotam u pamuk, pažljivo kao otvorenu ranu.

Lampu sam premjestila s noćnog ormarića na prozorsku dasku. Upalila sam je i osjetila kako se staklo zagrijava. Vrhovi prstiju na žutoj svjetlosti posve su crni. Sok borovnica slio mi se pod nokte i sitne ureze oko usana. Ubrala sam ih jutros u šumi. Ustala sam rano, vruće je i htjela sam se vratiti prije podneva. Uspela sam se na Vranino oko da odatle fotografiram selo. Šumski put je zarastao i na nekim sam se mjestima jedva probila kroz trnje i srušena, uvenula stabla. Šuma je stara i tiha, miriše na vlažnu crnicu. Gore, na čistini, iz tla izbijaju stijene, zasute prošlogodišnjim češerima i suhim borovim iglicama. Cijeli ovaj kraj samo čeka na mrtvozornika.

Na fotografijama su kuće nadgrobnji spomenici, nakrivljeni i stari, odavno srasli u zemlju.

Nisam se dugo zadržala na vrhu, htjela sam ubrati borovnice. Sada su božanstvene, velike i crne. Bojim se zmija i znam da ih je u živicama najviše, ali brzo zaboraviš na strah kad se između nepca i jezika raspukne zreli plod i cijelim se tijelom razlije slast. Onakva kakva me obuzela kad sam ušla u unajmljeni stan u tvom gradu i za sobom zatvorila vrata.

Sat do tvog dolaska. Stajala sam pod tušem sve dok je tekla topla voda. Zatvorila sam oči i dodirivala vrat, grudi, stomak, međunožje, da osjetim ono što ćeš ti osjetiti pod prstima. Rukom sam obrisala zamagljeno ogledalo i promatrala svoj odraz. Činila sam se sebi ljepšom nego ikad. Onakvom kakvom želim da me vidiš. Netaknut šumski snijeg. Među dlanovima

ulje. Bergamot, jasmin, vanilija. Blistam pod tvojim dodirirom. Osušila sam kosu i našminkala se, odjenula jednostavnu zelenu haljinu. Ostalo mi je još da isključim telefon. Nisam smjela ni pomisliti da bi on mogao nazvati, glas bi mi drhtao i grlo bi mi se osušilo. Reći ću da se baterija istrošila, bila sam u šetnji i razgledala grad.

Odahнула sam kad se ekran zatamnio, kao da se s njim ugasio i moj život prije tebe.

Pokucao si na vrata.

Kod kuće sam borovnice iz kese premjestila u plastičnu posudu i spremila u frižider. Bila sam znojna i umorna, a morala sam otići do grada. Nemam više masti i voska za meleme, treba mi šećer za pekmez, i nešto hrane. U selu se oдавно ne može ništa kupiti. Otišla sam u kupaonicu i skinula se, lice mi je bilo crveno. Pustila sam mlaku vodu i istuširala se. Obrisala sam se i gola popela u sobu. Svježina je bila ugodna i oči su mi se odmorile u tami kuće. Iz ladice sam izvadila pamučne gaćice i iz ormara uzela majčinu plavu haljinu s cvjetovima. Sišla sam dolje i u hodniku obula sandale ravnih potplata. Maskara i crveni ruž. Za svaki se izlazak pomno spremam kao da ću te sresti iza ugla, čim kročim na ulicu. Vidjet ću te kako stojiš na praznom trgu i dozivaš me.

Nestrpljiva sam!

Trčim ti u susret i ljubim te. Posvuda.

Uzela sam fotoaparatus, ključeve od auta i torbu i odvezla se.

Dok napuštena sela divljaju, niču, cvjetaju, bukte bojama i nepoznatim mirisima, gradovi venu pod slojevima betona i čelika. Iz njihovih pozelenjelih skeleta raste korov, neugledna loboda. Kad padne tama, zauzimaju ih noćne životinje, miševi, štakori i divlje mačke naviknuti jedni na druge. Visoke zgrade uskoro bi mogle pokleknuti pred teretom samoće.

Na semaforu su se boje izmjenjivale, iako nije bilo naznake da bi odnekud mogao naići auto. Čekala sam da se upali zeleno i skrenula u centar. Uz cestu su visoka stabla lipe. Krošnje su bile pune ptica i zaustavila sam se da ih fotografiram. Bacila sam kamenčić prema stablu, a one su zalamatale krilima i poletjele. Iste su kao one na orahu. Ispod stabla je bilo razbijeno jaje, unutra još mokar, mrtav ptić. Ispao je iz gnijezda i htjela sam ti ga pokazati. Fotografirala sam ga i vratila se u auto.

Prazne ulice grada su fotogenične, a ovdje ne moraš doći u zoru da ih zatekneš takvima, cestom tek povremeno prođe auto i na ulici su, kad ih ima, stari ljudi. Parkirala sam se tamo gdje je nekad bila pošta. Sada su unutra samo automati za plaćanje računa. Na prljavim staklima ostaci plakata:

„Saznajte svoju sudbinu – Astro tarot će vas izvesti na put uspjeha i sreće“.

U prolazu između dviju zgrada koji vodi prema pijaci i sada je urarska radionica koju možeš slobodno osmotriti iznutra jer su joj vrata do pola aluminijska, a gore staklena. Unutra je drveni pult, policica sa starim

satovima i čini se da je urar jedan dan završio s poslom i više se nije vratio. U prolazu je uvijek mrak i iz ulaza u haustor nadire hladan, prašnjavi zrak. Fasada je na cijelom nizu zgrada pocrnjela i jedine žive boje koje možeš vidjeti na nekom od balkona su boje raširenog rublja i cvjetnih haljina. Kad izađeš iz prolaza čini ti se da si iz rupe izašao na svjetlo jer sunce udara u metalne ploče koje štite pijacu od padalina. Kroz proreze između ploča napravila sam nekoliko fotografija.

Na pijaci je sada ostalo par štandova, ali se i dalje može naći sve što ti treba. Kupila sam mast i vosak, med, orahe i komad suhog mesa. Morala sam otići u prodavnicu po kruh, šećer, instant-kašice i juhe. Otako sam ovdje preživljavam na voću i instant-obrocima, gotovo da više ne osjećam glad. Prodavnica je malena, kao one seoske, ali našla sam sve što sam željela. Kupila sam i dvije boce vina, potpuno nepoznatog, lokalnog proizvođača.

Stvari sam ostavila na stražnjem sjedalu i odvezla se u usku ulicu koja vodi prema Tvornici. Tu najprije vidiš visoku ogradu na čijem se vrhu još uvijek mogu naći ostaci bodljikave žice, a onda kostur zgrade ispunjen smećem. Fotografirala sam ga izdaleka, s mjesta gdje sam parkirala auto, potom izbliza i iznutra. U Tvornici su se, nakon što je napuštena, skupljali beskućnici i narkomani, a sada u nju ne zalaze ni životinje. Bilo je jezivo stajati na tom mjestu. Znaš da si

sam, ali te energija potpuno obuzme kao da ti netko stoji iza leđa i čeka trenutak da te zgrabi.

Vratila sam se u auto i odvezla kući. Još uvijek je bilo vruće i jedva sam čekala da legnem da se odmorim. Spremila sam stvari koje sam kupila u kuhinju i frižider i u dnevnom boravku navukla zastore. Legla sam, a ti si me kao u zasjedi sačekao iza zatvorenih kapaka.

Bilo je lako zavoljeti te. Svaku si riječ zapečatio poljupcem.

Duboko ukorijenjeno u tvoje, moje je tijelo pupalo i cvjetalo, izduživalo se u tankim mladim granama i savijalo oko tvog dok te nije potpuno zarobilo. Više se nismo mogli odreći jedno drugoga.

Napolju je izdisalo ljetno poslijepodne, a u stanu je bilo mračno jer su prozori gledali na unutarnje dvorište i zaklanjao ih je zid zgrade nasuprot. Uz njega je do vrha uspuzala djevičanska loza čiji su listovi ponegdje već sazreli u ružičaste. Na vanjskom stepeništu su stajale saksije sa začinskim biljem požutjelim od sunca. U sjeni su se odmarale dvije sive mačke, a u prolazu između dviju zgrada raširene novogodišnje lampice. Gore danonoćno. Tako je u velikim gradovima – svaki dan je svečanost. Stan u suterenu podsjećao me na sklonište, mjesto na kojem nas nitko neće tražiti. Nadomak je tvojoj ulici i uzbuđivala me pomisao da bi ona mogla tuda proći dok si sa mnom. Čula bi koliko me voliš i kako urlaš dok svršavaš.